

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, torek, 21. marca 1950

LETO XI, ŠT. 69 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 DIN

BORIS KIDRIČ je govoril na velikem predvolivnem zborovanju v Litoostroju

Včeraj popoldne se je v vsej Ljubljani zbiralo delovno ljudstvo, da se udeleži ob 17. velikega volivnega zborovanja v Litoostroju, na katerem je govoril kandidat I. volivnega okraja, član Politbiroja CK KPJ in predsednik Gospodarskega sveta FLRJ tovariš Boris Kidrič. Ze precej pred napovedano uro so se združili pred Litoostrojem sprevidi z zastavami in transparenti. Na zborovanje so prišle tudi enote JA. Zbralo se je okoli 40.000 ljudi.

Ko je stopil na okrasno tribuno tov. Boris Kidrič v spremstvu sekretarja CK KPS in predsednika vlade LR Slovenije tov. Mihe Marinka, članov Politbiroja CK KPS, zastopnikov Prezidijske skupščine in vlade LRS, Jugoslovanske armade, množičnih organizacij in kulturnih ustanov, ga je množica navdušeno pozdravljala in več minut skandirala: Tito-Partija!

Zborovalec je pozdravil podpredsednik mestnega ljudskega odbora tov. Fr. Štari, tov. Boris Kidrič pa je imel naslednji govor:

Tovariši in tovarišice!

V volivnih govorih, ki so jih imeli najodgovornejši ljudje naše dežele, zlasti v govorih tovarišev Tita, Kardelja, Rankoviča in Džilasa, so bili z jasno besedo orisani velikanski uspehi, ki jih je naše ljudstvo že doseglo v svoji borbi za industrializacijo in socializem. Z odkritostjo, ki je mogla zgolj tam, kjer snuje in se razvija resnična ljudska demokracija, kjer se torej voditelji delavskega zavedajo odgovornosti pred svojim ljudstvom, pa je bilo tudi govora o naših objektivnih težavah, ki seveda niso majhne, in o subjektivnih napakah organov naše ljudske oblasti. Sleherni pošteni državljani je mogel iz teh govorov ponovno in nazorno razvideti, da naše ljudstvo in njegova Partija bjeeta veličasten boj ne le usoden za bodočnost naših narodov, temveč tudi zgodovinsko pomemben za razvojno pot vsega progressnega človeštva.

Pred našimi delovnimi ljudmi je jasna perspektiva. Težave, s katerimi se borimo, da bi zbrsali z naše zemlje proklete posledice naše polkolonialne preteklosti in zaostalosti — in te so krivi strinjavljeni tudi in domači eksploatatorji — ne bodo zaman. Obratne bodo obilen sad. Naše ljudstvo s svojo Partijo in tovarišem Titom na čelu bo v svoji junaski borbi za resnični socializem, za lepšo bodočnost delovnega človeka, za socialistično demokracijo in človečnost — zmagalo. Poželeto bo zmago, pa naj bo njegova zmaga vseč ali ne komur koli na svetu. Kakor je zmagalo v krvavi narodnosvobodilni vojni, tako bo naše ljudstvo iz lastnih sil doseglo svoj cilj tudi to pot. Zmagalo bo, pa naj bo njena zmaga ljubla ali nejluba bodisi raznim imperialističnim krogom na znanosti, bodisi okostenelim birokratom na moč, ki so načela marksizma-leninizma zamenjali s principii privilegijane birokratske kaste, se pravi, z teokratskim nacionalizmom in socializmom, z zatiranjem sleherne svobodne misli in iniciative ne le v politiki, temveč tudi v znanosti, umetnosti in kulturi, z gorostaso izmišljenimi in zločinško montiranimi procesi, s pohlepom po izkoriščanju prirodnih bogastev in delovnih naporov delovnega ljudstva drugih narodov — vse pod zaščitno znamko njihove, bojda vsepovsod edine zveličavne formule socializma.

Res je — kot je že nakazal tovariš Rankovič v Crnomlju — mi še vedno velike preletitno teko skalo v strmi brzo, toda vrh tega briga ni več tako grozno, in — bogme — popustili ne bomo, pa naj bo skala še tako težka in burdijava, dokler je ne prevahamo na ravnino!

Tovariši, danes ne bom mnogo govoril o uspehih, ki smo jih v splošnem že dosegli, niti ne o običajnih vzrokih naših objektivnih težav in smerah naše borbe. O tem ste že slišali na drugih volivnih zborovanjih. In priznanje, ki so ga bili deležni govorilniki za svoja izvajanja, dokazuje, da se naše ljudstvo jasno in z moško odločnostjo zaveda, kako izgleda celota že prehojene poti, in poti, ki je še pred nami, kaj smo že dosegli in kaj moramo še doseči, s čim je treba še potpreiti in kaj se da hitro popraviti, če se bomo dovolj vzirajno borili proti napakam.

Dovolite mi torej, da se v okviru celote, ki vam je znana, ustavim ob nekaterih posebnih, po našem mnenju trenutno važnih vprašanjih našega neposrednega razvoja, in da jih skušam po svojih močeh razjasniti.

Trenutno se mnogo ukvarjamo z vprašanjem kart kakor tudi s problemom delovne sile in odkupa. Organi naše ljudske oblasti oziroma upravni organi našega gospodarstva imajo mnogo, postla z ugotavljanjem, kje so bile

karte neupravičeno izdane. Z druge strani plači se sočasno borimo, da bi zmanjšali število delovne sile, kjer je je zaposlene preveč, medtem ko je drugod manjka. Hkrati je na terenu mnogo težb o nepravilnostih in težavah pri obveznih odkupih.

Sovražnik našega ljudstva in njegove borbene poti bi spričo teh številnih in včasih tudi zelo neprijetnih, mučnih težav s kartami, delovno silo in odkupom lahko rekel: »Ha, so že v stiski in krizi — jemljejo karte, zmanjšujejo

delovno silo in kregajo se s kmetom. Sovražnik nas tako tudi v resnici obrekuje. Marsikateri omahljivec, ki ni dovolj seznanjen z notranjimi vzroki v našem gospodarskem in družbenem dogajanju in ki ga bodejo v oči le dneve majhne in velike nevesčnosti, kakršne se skoraj nezlozljivo pojavljajo v zaostreni borbi za gospodarsko zgraditev naše dežele, pa sam ter tja sovražnikomv kletvam vsaj deloma in začasno nasede.

Kako je torej s kartami, delovno silo in odkupi? Kakšne so tukaj medsebojne zveze?

Kot je znano, smo v preteklem, se pravi, 1949. letu dosegli 304% tiste industrijske proizvodnje, ki jo je dajala predvojna Jugoslavija.

To pomeni, da smo v letih obnove in triletni borbe za Petletni plan pod vodstvom svoje slavne Partije in tovariša Tita našo industrijsko proizvodnjo za več kot dvakrat povečali v primeru s predvojni. Ta velikanski uspeh našega delovnega ljudstva pa ni samo rezultat občudovanja vrednega delovnega poletja naših delovnih ljudi in splošnih prednosti našega planskega gospodarstva, ki je likvidiralo predvojno kapitalistično anarhijo in nespoštnost kapitalistov, da izkoristijo vse obstoječe proizvodilne sile v deželi. Poleg teh dveh činitelev je moral nastopiti še tretji činitelev, da smo dosegli omenjene 304% industrijske proizvodnje. Kateri je bil ta tretji činitelev? Ta tretji činitelev je sprememba v socialni strukturi našega prebivalstva ali, z drugimi besedami, ta tretji činitelev je narast našega delavskega razreda in mestnega prebivalstva.

Leto 1931 je imela Jugoslavija 13 milijonov 982.000 prebivalcev, med njimi je bilo 10.363.000 ali 76,3% kmečkega prebivalstva in samo 3.319.000 ali 23,7% nekmečkega prebivalstva. Ze iz tega razmerja med kmečkim in nekmečkim prebivalstvom leta 1931 je nazorno razvidno, da je bila stara Ju-

goslavija kljub svojemu velikanskemu prirodnemu bogastvu industrijsko nerazvita, zaostala kmetijska in siromašna dežela.

Prav zaradi te industrijske zaostalosti je bil življenjski standard v stari Jugoslaviji tako nizek. Res je sicer, da takrat po izložbah, trgovinah in skladiščih nikakor ni primanjkovalo blaga. Navzven je izgledalo, kot da bi bilo vsega v polnem izobilju. Toda to zunanje, paradno izobilje se zdaleč ni pomenilo, da je bilo delovnemu ljudstvu na razpolago toliko ali celo več blaga, kot ga je danes. Takrat, v starih jugoslovanskih casih, blaga kratko in malo zaradi tega ni primanjkovalo, ker delavci spričo svojih nizkih plač, kmetje pa spričo nizkih cen kmetijskih proizvodov niso mogli blaga kupovati, ker trgovin in skladišč niso mogli izprazniti. Kdor torej — seveda izmed resnično delovnih ljudi — danes kar preludo toži o splošnem pomanjkanju blaga, temu bi človek z ene strani zaželel bogato izložbo in polno skladišče privatnega trgovca, po drugi strani pa njegovo starojugoslovansko nizko plačilo, pa bi kaj kmalu videli, kam bi se moč odločil, ali za staro, ali za novo. Hkrati pa rad priznam kot subjektivno napako nas vseh, da nam danes brez potrebe primanjkuje vrsta artiklov, zlasti onih najdobrejših, široke potrošnje. Naše plansko gospodarstvo je še vedno vse preveč usmerjeno samo na veliko proizvodnjo velikih strojev in vse premoalo elastično, da bi spoznalo in izkoristilo široke možnosti drobne proizvodnje drobnih artiklov široke potrošnje. V tem pogledu moremo in moramo marsikaj popraviti.

V stari Jugoslaviji so bila najodnosnejša industrijska podjetja v rokah tujih finančnih magnatov, ki so profite izvažali v inozemstvo. Siromašna in zaostala domača industrija je kljub strahovitemu izkoriščanju delavskega dajala razmeroma majhno akumulacijo, pa še ta je ostala v rokah privatnih parazitov. Stroškov za državno administracijo, za policijo, za vojsko itd. potentakem ni nosila kapitalistična industrija, temveč jih je nosil kmet, nosil pa jih je na svojih plečih tudi delavec, ki ga je poleg tega, da ga je skoraj do kraja izmožgal kapitalist, obremenila še država z raznimi posrednimi davki, taksami in dajatvami.

Nizek, skrajno nizek življenjski standard delovnega ljudstva v stari Jugoslaviji, ki se ga nekateri med nami niti ne spominjate več, ker pač človek pretekle težave rad pozablja, medtem ko ga trenutne hujše bodejo v oči — ta skrajno nizki življenjski standard v stari Jugoslaviji je bil torej posledica dveh činitelev: po eni strani brezobzirne eksploatacije domačih in tujih kapitalistov, po drugi strani pa splošne industrijske zaostalosti stare Jugoslavije.

Mi tega drugega činiteleva, namreč splošne industrijske zaostalosti stare Jugoslavije, ne smemo pozabiti. Jasna stvar, osnovni vzrok za nizki življenjski standard delovnega ljudstva v kapitalističnih deželah je kapitalistična eksploatacija. Toda izkušnje dokazujejo hkrati, da je tam, kjer je industrija slabo razvita, standard še nižji kot pa tam, kjer so proizvodilne sile dežele večje.

Iz tega pa izhaja, da za srečno bodočnost delovnega ljudstva, zlasti v industrijsko zaostalih deželah, se ni dovolj samo zrušiti oblast buržoazije in nacionalizirati osnovna proizvodilna sredstva. Po zavzetju oblasti in nacionalizaciji je tudi potrebno premagati posledice preteklosti, premagati industrijsko zaostalost, razviti veliko in racionalno industrijo, ki je predpogoj za lažje in racionalnejše delo, za sistematično stopnjevanje življenjskega standarda delavca in kmeta. Prav zaradi tega je tovariš Tito dal iniciativo za industrializacijo naše dežele. Prav zaradi tega je naša Partija organizirala borbo za izvedbo prvega Titovega petletnega plana.

Toda industrializacija zaostale dežele ni tako enostavna stvar. Treba je proizvesti milijone in milijone ton cimenta, samo da se lahko postavijo industrijske zgradbe bodočih fabrik. Treba je proizvesti sto tisoče ton železa, samo da se iz njega izdelajo stroji bodočih fabrik. In če industrijsko zaostala dežela ni imela dovolj železa, električne energije, premoga in drugih pogonskih sredstev, potem je treba milijone in milijone ton cimenta in železa in milijarde dinarjev vložiti v te predpogoje za nadaljnjo industrializacijo, da, recimo, o transportnih sredstvih — cestiah in železnihic, vagonih, kamionih — ki so za funkcioniranje moderne industrije življenjsko potrebna, sploh ne govorimo.

Vidite, tovariši, pot industrializacije je zapletena in naporna, preden dospemo v zadostni meri do tiste industrije, ki neposredno dviga življenjski standard, se pravi, do industrije, ki daje potrošno blago, tekstil, čevlje in, vsi drugo neskončno vrsto drobnih življenjskih potrebščin.

Prav zaradi tega in kljub dejstvu, da smo dosegli že 304% predvojne industrijske proizvodnje, še vedno nimamo takega življenjskega standarda, kot ga želimo. Toda mi ga bomo dosegli, zato nam je porok dosledna pot naše industrializacije, od katere ne odnehamo, pa naj se zunanji in notranji sovražniki naše dežele in našega delovnega ljudstva še toliko trudijo.

Dovolite mi, da se po tem nekoliko stranskem skoku v svojem govoru vrnem k prvotnemu izjavljanju.

V osmih letih stare Jugoslavije, namreč med leti 1931 do 1939, je jugoslovanska prebivalstvo sicer naraslo skoraj za 2 milijona in doseglo številko 15.703.000, toda socialna struktura se ni izpremenila. Kmečko prebivalstvo je naraslo za 1.300.000 in doseglo številko 11.988.000, nekmečko pa je naraslo samo za 400.000 in doseglo 3 milijone 715.000. Razmerje je ostalo torej isto. Kmečkega prebivalstva je bilo še vedno 76,3%, nekmečkega pa samo 23,7%. Jugoslavija je še vedno ostala industrijsko skrajno nerazvita dežela.

Nova Jugoslavija pa je v spremembi socialne strukture v piclih nekaj letih dosegla velikanski skok. Leta 1949 je znašalo število prebivalstva 16.100.000. Med temi 16.100.000 prebivalcev je 11.109.000 kmečkega prebivalstva, torej za več kot 950.000 manj kot 1939. leta. Nekmečkega prebivalstva pa je 4 milijone 991.000, torej za več kot 1.200.000 več kot 1939. leta. Pripominjam, da so kmetijski delavci, ki spadajo k delavskemu razredu in sprejemajo garantirano preskrbo, v tej statistiki vključeni med kmečko prebivalstvo.

Po omenjeni statistiki imamo mi sedaj 69% kmečkega prebivalstva, 31% pa nekmečkega prebivalstva. V primeri z letom 1939 je nekmečko prebivalstvo naraslo za okoli 40%, v primeri z letom 1931 pa za 50%, medtem ko je kmečko prebivalstvo v primeri z letom 1939 padlo za okrog 8%.

Kaj sledi iz tega? Iz tega sledi prvič, da smo morali povečati število industrijskega delavstva in nekmečkega prebivalstva sploh, če smo hoteli dvigniti industrijsko proizvodnjo, ki je predpogoj naše gospodarske moči in neodvisnosti naše dežele kakor tudi življenjskega standarda kmetijskega in industrijskega delovnega ljudstva.

Iz tega sledi drugič in predvsem, da moramo danes s kmetijskimi proizvodi prehranjivati 50% več industrijskega in mestnega prebivalstva, da pa te proizvode proizvajajo 8% manj kmečkega prebivalstva, kot ga je bilo pred vojno. Od tod, tovariši, naše trenutne težave s prehrano in odkupi.

Mar te težave pomenijo, da smo zaradi v stransko ulico, v zagato brez izhoda? Mar te težave pomenijo, da je bila naša pot industrializacije in spremembe socialne strukture našega prebivalstva — nepravilna? Nikakor ne! Te težave pomenijo samo to, da smo prekorakili dobro polovico poti, da pa je druga polovica še vedno pred nami.

Preden izjavim dalje, želim poudariti, da se je nova Jugoslavija delovnemu kmetu oddolžila za bremena njemu samemu neobhodno industrializacije v znatni meri že vnaprej. Dala mu je fevdalno in veleposesniško zemljo. Rešila ga je pijavk in bank in ga razdoližila. Zaprla je škarje med cenami industrijskih in kmetijskih proizvodov v korist kmeta za okoli 30%, kar pomeni, da se je kmetiški

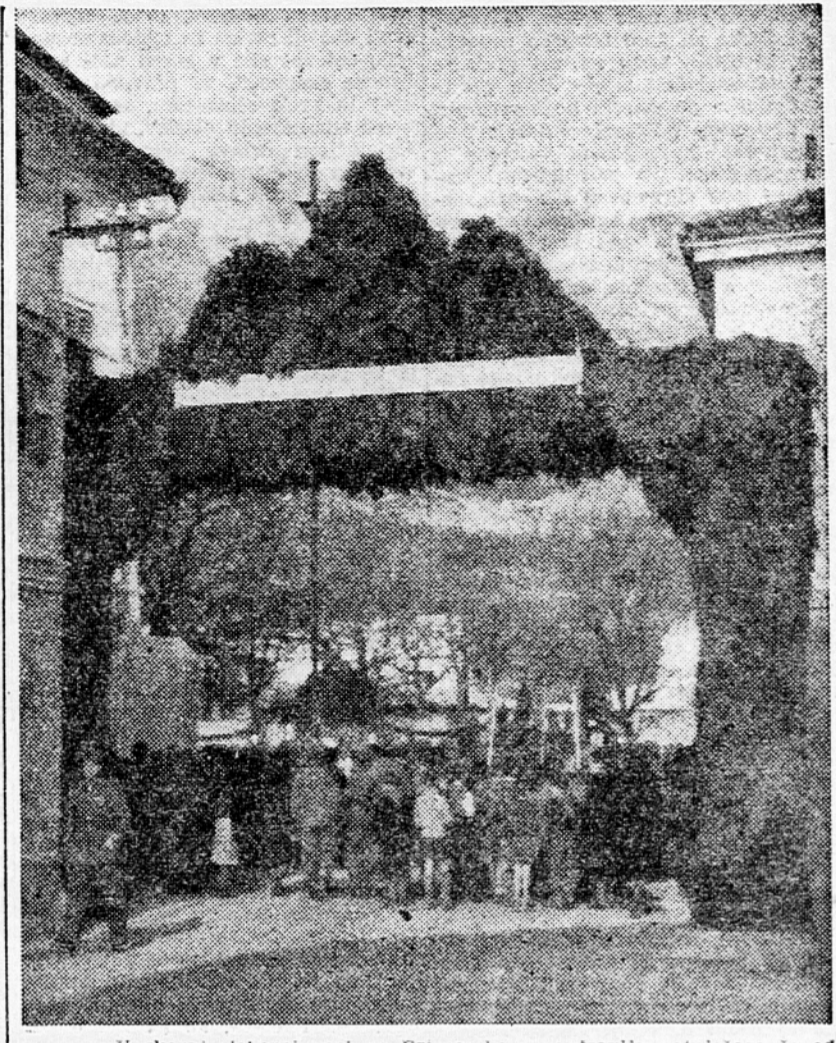
plačilni buđet izboljšal za najmanj 50%.

Pa da razmislimo dalje. Če hočemo industrializirati deželo, je treba brez dvoma večati število industrijskega prebivalstva. To je vsakemu jasno. Vsakemu je tudi jasno, da industrializacija dežele pomeni več industrijskega blaga tako za kmeta kakor za delavca.

Toda povečano število industrijskega prebivalstva hkrati zahteva več kmetijskih proizvodov za prehrano industrijskega in mestnega prebivalstva.

Kako priti do teh proizvodov? Mar ne delamo ravno nasprotno? Mar ne povečujemo po eni strani število industrijskega in mestnega prebivalstva in zato zahtevamo večje količine kmetijskih proizvodov, po drugi strani pa hkrati s spreminjanjem socialne strukture zmanjšujemo proizvodilno moč kmeta?

Kdor bi mislil površno, bi menil, da je temu res tako. Toda kdor misli nekoliko globlje, ta ve, da industrializacija naše dežele bliža tisti čas, ko bomo našemu kmetu že v večjih količinah dali moderna proizvodilna

V skoraj sieherni vasi na Primorskem pozdravlja potujočega že od daleč lep in domisel slavlolik. — Na sliki: Predvolivni slavlolik v Ajdovščini

orodja in agrotehnična sredstva, ki mu bodo olajšala delo, ki mu bodo omogočila, da z lažjim delom in z manj delovne sile proizvajajo neprimerno več proizvodov, kot pa jih dosega danes.

Samo pot industrializacije je tista pot, ki bo že v bližnji bodočnosti dala kmetu neprimerno več industrijskega blaga, tekstila, obutve itd., kot mu ga dajemo doslej. Samo pot industrializacije je tista pot, ki bo delovnemu kmetu dala že v prihodnjih letih v večjih količinah tudi moderna proizvodilna sredstva, traktorje, sejalne in kosilne stroje, ki mu bo torej zmanjšala njegovo delovni trud in povečala njegovo storilnost.

Pot industrializacije je potemtakem enotni življenjski interes tako našega delavskega kakor našega kmeta. Industrializacija naše dežele terja lepša bodočnost našega delovnega ljudstva — tako kmetijskega kakor delavskega. Brez industrializacije — mezo tekstila, malo obutve, malo vsakovrstnega drugega potrošnega blaga. Po poti industrializacije — vse več tekstila, obutve, vse več drugega vsakovrstnega potrošnega blaga.

Nadaljevanje na drugi strani

Kmetje v stari in novi Jugoslaviji

Iz predvolivnega govora tov. ministra A. Rankoviča

Rankovičev, 20. marca. Včeraj je na predvolivnem zborovanju, ki se ga je udeležila velika množica ljudi iz mesta ter bližnje in daljne okolice govoril član Politbiroja CK KPJ, minister za notranje zadeve zvezne vlade tovariš Aleksander Rankovič.

V svojem govoru je najprej omenil svetle tradicije mesta in okraja Rankovičev in žrtve, ki jih je ta okraj prispeval k osvoboditvi, nato pa govoril o naporih in uspehih v graditvi socializma. Na vprašanje, zakaj je bila edino v Jugoslaviji med vsem evropskimi državami narodnosvobodilna borba uspešna in okronana z zmago ljudske revolucije, je tov. Rankovič takole odgovoril: Objektivni razlogi za to so vsakekar obstojali in vseh državah zaslužene Evrope in Jugoslavija ni gleda tega nobena izjema. Gre pa za sposobnost posameznih partij, da v danem trenutku izpolnijo svojo zgodovinsko nalogo, gre za jasno partijsko linijo, za neomajno usmeritev k oborožitvi vstaj, za ljudsko revolucijo v poglji osvobodilne borbe, gre za povezanost partijskega vodstva z množicami. Teh subjektivnih pogojev pa niso ustvarila in tudi niso mogla ustvariti tista vodstva, ki so iz oddaljenosti tri tisoč km skušala po radijskih postajah organizirati in voditi borbo množic, pa tudi ne tista, ki so bila v svojih državah in so šablonsko izvajala doktrinar-na navodila od zunaj, ki so bila pogostokrat nepravilna in stališča splošne borbe proti fašizmu ter s stališča specifičnih pogojev v vsaki posamezni državi.

Minister Rankovič je nato nadaljeval, da so zlobe in obrekovanja informbirojevske propagande. Složno z reakcionarnim delom tiska na zahodu trobiti o nezastlšanem naslju v naši državi, o aretacijah več stotisoč ljudi itd. Govore, da je našemu ljudstvu izirgana oblast iz rok, da so bivši četniki in ustaši prevzeli ljudske odbore, da so predstavniki starih buržoaznih reakcionarnih strank glavni kandidati Ljudske fronte na teh volitvah.

S takšnimi obrekovalci se ni potrebno pričakati, je dejal nato tov. Rankovič nato pa navedel podatke o socialnem sestavu kandidatov, ki se na volitvah volijo za Zvezni svet in Svet narodov. Kandidira 197 delavcev, 92 kmetov, 282 intelektualcev, 49 namučencev. Skupno število kandidatov znaša potemtakem 622. V tem številu

je 54 oficirjev Jugoslovanske armade, ki prav tako izvirajo večji del iz vrst delavcev ali kmetov. Če pristavimo k temu, da je med vsemi kandidati 367 imetnikov spomenice 1941c, tedaj je jasno, kdo so naši kandidati. To so ljudje, ki jih pozna naše ljudstvo po njihovi brezemjni vdanosti stvari socializma ter po njihovem aktivnem delu pred vojno, med vojno in po osvoboditvi — naše domovine — v delu za obnovo in socialistično izgraditev.

Tovariš minister je nato navedel nekaj podatkov o delovnih kmetih v stari Jugoslaviji v primeri z današnjim položajem v naši socialistični državi.

V stari Jugoslaviji je imelo v rokah 115.000 vaskih bogatašev nad 40% zemlje, 1.305.000 siromašnih kmečkih družin pa je živel na 25% zemlje, pol milijona kmetijskih delavcev pa ni imelo niti zemlje. Na tisoč gospodarstev ni imelo pluga 379 gospodarstev, lesenih plugov pa je bilo 400.000.

Kako so takrat reševali probleme vasi in kmetov, najbolje kaže agrarna reforma, po prvi svetovni vojni. V Bosni in Hercegovini je bilo na primer razdeljenih 775.000 ha zemlje med 111.000 družin, Pešiči veleposesnikov, ki so to zemljo nekot brezplačno odvzeli kmetom, pa je država izplačala večsto milijonov dinarjev in sicer iz davka, ki ga je pretrežno zopet plačal kmet. Davki, ki so bremenili kmete, so bili ogromni. Kmečki dolgovi so leto za letom narasli in so samo od l. 1924—1927 po takratnih uradnih popisih znašali 7 milijard dinarjev.

Po agrarni reformi v novi Jugoslaviji takoj po vojni so dobili: kmetje brez zemlje — 70.701 družin 144.762 ha, siromašni kmetje 80.000 družin 141.333 ha, kmetje brez zemlje in siromašni kmetje — neomejeno, 99.960 družin 126.958 ha, notranji kolonisti — 23.176 družin, 100.160 ha in zvezni kolonisti — 42.587 družin, 233 tisoč 910 ha, dopolnitve KOZ — 48 tisoč 245 ha, zdravstvene socialne in prosvetne ustanove — 20.052 ha, državna podjetja in ustanove — 39.659 ha itd.

V naši socialistični državi se zlasti posveča pozornost kreditiranju kmetijskega. V 1949. letu so se kmetijske družne organizacije v LR Srbiji poslužile investicijskih kreditov v znesku 1.325.388.000 din.

Za leto 1950 je planirano, da se im-

vesticije kmetijskih delovnih zadrug financirajo za 4.261.528.000 din.

V politiki cen se jasno kaže skrb naše vlade za pravično blag, izmenjavo med vasio in mestom. Danes država plansko določa cene industrijskih izdelkov, prav tako pa tudi kmetijskih pridelkov. Indeks cen kmetijskih in industrijskih predmetov nam v primerjavi z indeksom cen teh proizvodov v predvojnem razdobju stare Jugoslavije jasno kaže, da so škarje cen ugodnejše za kmete, kar pomeni, da lahko vsaki pridelovalec po vezani trgovini kupi več industrijskih predmetov za isto količino svojih pridelkov kot je to mogel l. 1939. Če primerjamo sedanje cene kmetijskih in industrijskih proizvodov s cenami iz l. 1939, dobimo tole sliko:

Kmet je lahko dobil s 100 kg pšenice teke posamezne industrijske predmete:

Osi za vozove l. 1939 13,6 kg, danes 16,4 kg; kos 1939 — 4 kose, danes 8 kos; sladkor v kristalu 1939 — 10,1 kg, danes 12,5 kg; sol 1939 — 50,6 kg, danes 137 kg; petroleja 1939 — 21,7 l, a danes 37,4 litra; cigarete Ibar 1939 — 30 zavitkov, danes 103 zavitke. Za 1 par moških visokih čevljev z usnjenim podpodat in boksa je moral dati kmet v l. 1939 195 kg pšenice, a sedaj — po vezani trgovini daje 145 kg, oziroma 50 kg manj kot l. 1939, za 1 plug je v l. 1939 dajal 520 kg pšenice, danes pa daje 479 kg.

Socialistična graditev na naši vasi z naglimi koraki napreduje iz dneva v dan. Prvega marca letos je bilo v naši državi 6.798 kmečkih obdelovalnih zadrug z 353.872 gospodarstvi in 1.903.663 ha poljedelske površine. Kmečke obdelovalne zadruge, državna kmetijska posestva in gospodarstva poljedelskih zadrug imajo skupno 2.610.807 hektarov ali 25,9% skupne poljedelske površine.

Samo lani je bilo izročeno iz naših tovarn našemu kmetijstvu: vprežnih plugov 41.632, vprežnih obdelovalnih strojev 9.730, brn 20.324, mlailnih strojev 581, uretanega gnojila 81.600 ton, veterinarskih sredstev za 149.973 tisoč dinarjev, itd.

Svoj govor je tov. Rankovič končal z pozivom, naj volivce potrdijo odločnost naših narodov v borbi za obnavljanje pridobitev naše ljudske revolucije, v borbi za socializem in neodvisnost naše države.

NOVI BEOGRAD bo letos sprejel prvih 7000 stanovalcev

Na gradbišči Novega Beograda je zadnje dni zelo oživele delo. Predvsem bodo končali prvih 21 velikih stanovanjskih zgradb s 1335 stanovanji, v katere se bo letos vselilo prvih 7000 stanovalcev Novega Beograda. Hkrati pa bodo do konca leta postavili pod streho nadaljnjih takih 21 zgradb. Pospešeno bodo dovršili tudi dela v velikem študentskem naselju, kjer bodo kmalu dogradili prvih 8 velikih zgradb za študente, razen tega pa veliko študentsko restavracijo in gozdarsko fakulteto. V tem študentskem mestu bodo letos začeli graditi novo ekonomsko in pravno fakulteto ter zgradbo za novinarsko-diplomatsko visoko šolo.

VREME

VREMENSKA NAPOVED ZA SREDO

Po rahlih krajevnih padavinah izboljšanje. Temperatura ponoči 1 C., podnevi 18 C.

Najboljši šoferji v lesni proizvodnji

Naši najboljši šoferji pri prevozu lesa iz gozdov: od leve na desno tovariši Tone Pleško, Aleksander Trapečar, Viktor Arzenšek in Mihalenko iz Gozdarskega avtopodjetja iz Maribora. Na vrhu kamiona so nakladalci, ki s hitrim nakladanjem omogočajo večji učinek dela.

V naši lesni proizvodnji opravljajo zelo težavno in odgovorno delo tudi šoferji, ki izvažajo les iz gozdov. Med njimi so se najbolj izkazali šoferji mariborskega gozdnega avtopodjetja. Kljub slabim cestam, ogromnim prevoznim razdaljam in netipiziranim vozilom (saj imajo v svojem voznom parku kar 19 tipov vozil) svoje planске naloge uspešno izpolnjujejo. Razen tega sami sodelujejo pri popraviljanju gozdnih cest in ob nedeljah prevajajo gramoz za nasipanje. Nad 1000 kubikov gramozu so že navozili do letošnjega marca.

V letošnjem prvomajskem tekmovalstvu sodeluje celotni delovni kolektiv. Najbolj pa se je v tekmovalstvu izkazala Trapečarjeva brigada. Posamezni šoferji so mesečno opravili tudi po 270 do 410 delovnih ur. Nekateri so prevzeli dnevno tudi po 1750 tonskih kilometrov ter dosegli normo povprečno s 155%. Tako je tovariš Pleško, ki ga smatramo za najboljšega šoferja v državi, dosegel rekord, ko je meseca

februarja prevozil na težavnem terenu 12.496 tonkilometrov, pri čemer je dosegel 200% delovnega plana. Ne zastojajo tovariši Trapečar, Arzenšek in Mihalenko, ki se močno približujejo tej visoki delovni storilnosti in so s tovarišem Pleškom pripomogli, da je prejel gozdno avtopodjetje Maribor za najuspešnejše delo prehodno zastavo v republiškem prvenstvu kot najboljšje v Sloveniji. Po njihovem zgledu se trudijo in stalno prekoračujejo delovne norme tudi tovariši Tone Polak, Andrej Huser, Tone Drolc in drugi. Navzlic staremu in slabemu voznomu parku so pripomogli, da je gozdno avtopodjetje Maribor doseglo najracionalnejše izkoriščanje voznege parka. Velike zasluge pri tem uspehu imajo tudi mehanične delavnice tega avtopodjetja, ki dan na dan skrbijo za redna popravila vozil ter se po veliki delavnosti še posebno odlikujejo vodja delavnice tovariš Polensček ter mehaniki Rebernik, Vauhnik, Kerjajak in drugi.

Visoko s hlodi naloženi kamioni brigade Trapečarja (GAP Maribor) so privozili v dolino

Veliki uspehi naših delovnih kolektivov v predvolivnem tekmovalstvu

Naši delovni kolektivi ne bi mogli lepše počastiti bližnjih volitev v Zvezno skupščino kakor so to storili s sprejetjem velikih obveznosti za predčasno izpolnitev planskih nalog. V kratkem času je tekmovalstvo zajelo skoraj vse delovne kolektive. Cim bolj se bližamo dnevu volitev, tem bolj se vrstijo poročila o doseženih uspehih.

Nove tekmovalne rekorde so postavili rudarji v Trbovljah in Zagorju. V premogovnem bazenu Raša v Istri so prvi dan tekmovalnja za visoko produktivnost izpolnili dnevno plansko nalogu s 114%, novi rudnik Podpečnik pa je 16. marca izpolnil svoj četrtletni plan. Lepe uspehe zaznamujejo tudi bosanski premogovniki. Zeniški rudnik je s 85% planirane delovne sile v celoti izpolnil februarski plan in ga sedaj tudi presega. V novem obratu tega rudnika Radahovo so pred rekord postavili separacija. Naše železarnice, zlasti jenskiška in zeniška, javljajo v teh dneh rekordno proizvodnjo. V rudniku železne rude v Lubiji pa so 17. t. m. dosegli največjo dnevno proizvodnjo v zgodovini tega rudnika ob 196% izpolnitvi dnevne planske naloge.

PESJANI Alois Jirásek

Stará Kozinka je trenutek stala ko kamen; v srcu se je borila Chodka z materjo. Potem se je obrnila proti Syki in kriknila: »Rihar, sina mi bodo ubili —«
»Syka, ne bodo mi razbili glave, ne meni ne tebi. Naj ženske javkajo,« je zaklical Kozina.
Kirasirji so na oskrbnikov namig prenehali. Potem se je sam obrnil na Kozinko in rekel:
»Ti, stara, veš vse. Govori, imej pamet, tako boš rešila sina, sicer sama veš, kaj čaka njega in vas vse.«
Trenutek tišine; vsi pogledi so obviseli na starki, ki je stala sredi sobe. Pogledala je na desno riharja Syko, pogledala na levo krvavega sina; molčala je, kakor bi razmišljala.
»Mama — veste, kaj je rajni —« je začel Kozina, ko je videl, kako mati omahuje; a preden je povedal do kraja, je trdno odgovorila z mračnim pogledom, ki ga je uperila v oskrbnika:
»Nič ne vem, kako naj bi vedela —«
»Mama!« je kriknila Hanči.
»Da nič ne veš, stara,« je zaklical oskrbnik.
»Ne,« je ponovila se temneje.
Ne da bi kaj rekel, je oskrbnik odšel iz sobe in poiskal svojega trhanovskega tovariša, ki je pravkar z nekaj vo-

jaki brskal po riharjevi kamri. Oskrbnika sta nekaj časa govorila med sabo s pridruženim glasom, potem pa se je Koš vrnil v sobo; koj nato je odšel trhanovski oskrbnik iz rihte in se nameril proti Kozinovi kmetiji. Nekaj kirasirjev se je istočasno odpravljalo na Pribkovo.
V tem času so se tudi ostali kirasirji, ki so čakali pred rihto z golimi sabljami, razšli po kmetijah, da tu ostanejo kot posadka.
Dan je ugašal in mrak je legel na nesrečno vas. Cas, ki je bil sicer tako miren in tih, je bil zdaj poln zmede, gorja in strahu. S kmetij so odmevali glasovi kirasirjev in rezget njihovih konj. Gosta množica vaščanov pred rihto se je zredčila. Večina se je razbežala domov iz strahu in da bi branila svoje imetje pred bridkimi, razpašnimi gosti. Po pusti vasi se je le zdaj pa zdaj bele zablestel plašč katerega kirasirjev, ki je stopal tod s težkim korakom in mu je ob boku rožljala surova sablja.
Znalo se je, po nebu so se v divji gonji podili črni oblaki. Včasih je skozi nje posijal mesec in za trenutek razsvetlil sredino vasi. V takem trenutku je s hrupnim kricanjem pridrla s Kozinovega dvora gruča kirasirjev in krenila v drnco proti rihti. Na čelu ji je bil trhanovski oskrbnik.
Kmalu je bilo pred rihto spet vse živo. Kirasirji so iz hiše priganjali kmete. Na čelu zvezanega Matéja Pribka in mladega Kozino z obvezano glavo. Rihar Syka je šel koj za njima poleg starega Pribka, ki ga je vodil eden izmed Chodov. Vsi so molčali, samo njihovi oboroženi spremljevalci so razgrajali. Iz njih kricanja, zvenenja orožja ter topota konj, ki so jih vodili za uzde, je

Zvezni turnir v namiznem tenisu v Zagrebu Gramatčikov iz Kranja je zmagal med mladinci

Minulo soboto in nedeljo je bil v Zagrebu prvi zvezni namiznoteniški turnir. Sodelovalo je 200 najboljših igralcev iz vseh krajev države, razen Dolinarja in V. Harangoza. Tekmovala su moška, ženska in mladinska moštva ter moški, ženske in mladinci posamezno in moški posamezno II. razreda. Poleg tega so tekmovali tudi moške dvojice I. in II. razreda.

V moštvenem tekmovalju članov je bila borba izenačenih nasprotnikov. V polfinalu je subotiski Spartak v ostri borbi premagal Zeleznčarja (Novi Sad) 5:4, v drugi polfinalni igri pa je Milicioner premagal Mladost 5:3. V finalu je Spartak zmagal nad Milicionerjem 5:4.

Med ženskimi ekipami je zasedla prvo mesto ekipa Spartaka, ki je v finalu premagala Crveno zvezdo (Beograd) 3:0.
Med mladinskimi moštvi je zasedla prvo mesto ljubljanska Enotnost, ki je v polfinalu premagala Partizana 5:2, Zeleznčarja je v polfinalu premagal Gresotica 5:1.

V tekmovalju moških posamezno je zasedel prvo mesto nepričakovano Horvat (Dom JA Novi Sad). V polfinalu je gladko premagal T. Harangoza 3:0, v finalu pa Vozrinca 3:0.
Med ženskimi posamezno je napravila prijetno presenečenje Slovenka Urbarjeva (E), ki je v osmi finalu nadvladala državno prvakinjo Temu-novičev (Spartak) 3:2, v naslednjem kolu pa je izgubila z Bičkevo s 1:3. V finalu je Covičeva premagala 1:1.

Minulo soboto in nedeljo je bil v Zagrebu prvi zvezni namiznoteniški turnir. Sodelovalo je 200 najboljših igralcev iz vseh krajev države, razen Dolinarja in V. Harangoza. Tekmovala su moška, ženska in mladinska moštva ter moški, ženske in mladinci posamezno in moški posamezno II. razreda. Poleg tega so tekmovali tudi moške dvojice I. in II. razreda.

V moštvenem tekmovalju članov je bila borba izenačenih nasprotnikov. V polfinalu je subotiski Spartak v ostri borbi premagal Zeleznčarja (Novi Sad) 5:4, v drugi polfinalni igri pa je Milicioner premagal Mladost 5:3. V finalu je Spartak zmagal nad Milicionerjem 5:4.

Med ženskimi ekipami je zasedla prvo mesto ekipa Spartaka, ki je v finalu premagala Crveno zvezdo (Beograd) 3:0.
Med mladinskimi moštvi je zasedla prvo mesto ljubljanska Enotnost, ki je v polfinalu premagala Partizana 5:2, Zeleznčarja je v polfinalu premagal Gresotica 5:1.

V tekmovalju moških posamezno je zasedel prvo mesto nepričakovano Horvat (Dom JA Novi Sad). V polfinalu je gladko premagal T. Harangoza 3:0, v finalu pa Vozrinca 3:0.
Med ženskimi posamezno je napravila prijetno presenečenje Slovenka Urbarjeva (E), ki je v osmi finalu nadvladala državno prvakinjo Temu-novičev (Spartak) 3:2, v naslednjem kolu pa je izgubila z Bičkevo s 1:3. V finalu je Covičeva premagala 1:1.

PRVENSTVO SLOVENIJE V SABLJANJU Mladinci Krima in Poleta se uvrščajo med najboljše v državi

V soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani četrto republiško prvenstvo posameznikov v sabljanju. Kjer so sodelovali tekmovalci ljubljanskega Krima, mariborskega Poleta in Kladivarja iz Celja. Po uvodnih besedah podpredsednika Sablijske zveze Slovenije Cvetka Rudolfa, so se začele borbe mladincev in floretu in sablji ter mladincem v floretu.
Največji napredek so pokazali mladinci Krima in Poleta, ki so se izkazali z lepim znanjem in tehniki, kar dokazuje, da se uvrščajo med najboljše v državi. Med posamezniki v mladinci so najboljše rezultate dosegli: Ratner (Polet) 1. poraz, 1. poraz, 3. Baumgarten (Krim) 3. zmag, 2. poraza; mladinci (sabljaj): 1. Grahor 3. zmag brez poraza, 2. Baumgarten 2. zmag, 1. poraz, 3. Oblat (Polet) 1. zmag, 2. poraza; članice (floret): 1. Križanin (Krim) 1. poraz, 1. poraz, 3. Grišoni (Polet) 4. zmag, 1. poraz, 3. Kubišaj (Krim) 4. zmag, 1. poraz; člani (floret): 1. Penog (Krim) 7. zmag brez poraza, 2. Vojsk (Polet) 5. zmag, 1. poraz, 3. Papež (Polet) 5. zmag, 1. poraz; člani (sabljaj): 1. Papež (Polet) 4. zmag, 1. poraz, 3. Salober (Kladivar) 4. zmag, 1. poraz, 3. Brčić (Krim) 3. zmag, 1. poraz.

Med člani je bil najboljši naš državni reprezentant na svetovnem prvenstvu v sabljanju, Marjan Penog, ki se je kljub nezadostnemu treningu odlično boril in pokazal, da izvrstno obvlada tehniko. Njegove ločeno izvedene miselne akcije so bile edinstvene. Uspešna borilca sta bila tudi Vojsk in Papež od Poleta. Rezultati so naslednji: mladinci (floret): 1. Mihelič (Krim) 7. zmag, 1. poraz, 2. Sketa (Polet) 6. zmag, 2. poraza, 3. Sekurjanja (Kladivar) 4. zmag, 2. poraza; mladinci (floret): 1. Ratner (Polet) 5. zmag brez poraza, 2. Križanin (Krim) 4. zmag, 1. poraz, 3. Baumgarten (Krim) 3. zmag, 2. poraza; mladinci (sabljaj): 1. Grahor 3. zmag brez poraza, 2. Baumgarten 2. zmag, 1. poraz, 3. Oblat (Polet) 1. zmag, 2. poraza; članice (floret): 1. Križanin (Krim) 1. poraz, 1. poraz, 3. Grišoni (Polet) 4. zmag, 1. poraz, 3. Kubišaj (Krim) 4. zmag, 1. poraz; člani (floret): 1. Penog (Krim) 7. zmag brez poraza, 2. Vojsk (Polet) 5. zmag, 1. poraz, 3. Papež (Polet) 5. zmag, 1. poraz; člani (sabljaj): 1. Papež (Polet) 4. zmag, 1. poraz, 3. Salober (Kladivar) 4. zmag, 1. poraz, 3. Brčić (Krim) 3. zmag, 1. poraz.

SLOVENSKO PRVENSTVO V NOGOMETU Po II. kolu vodi Krim s 4 točkami

Minulo nedeljo je bilo na sporedu II kolo slovenskega nogometnega prvenstva, na katerem je bilo nekaj presenečenj. Najlepše zmago je beležil Goran Odreč B, ki je v Kopru učinkovito premagal domačega Proleterja. V Ljubljani sta se pomerila domača rivala Krim in Miličnik. Po lepih in učinkovitih igri je zmagal nepričakovano Krim, ki je zaradi boljše razlike v golih prevzel vodstvo v lestvici. Po zmagi v ostri igri je Proleterec iz Zasorja odvel Gregorčiču na Jese-nicah dve dragoceni točki. Ostale tekme so se končale bolj ali manj s pričakovanimi izidi. Rezultati so naslednji: Odreč B: Proleter 3:1 (3:0); Branik: Zeleznčar (Gorica) 4:1; Drava: Zeleznčar (M) 0:1 (0:0); Proleterec: Gregorčič 4:3 (1:3); Krim: Miličnik 2:0 (2:0); Korotan: Sobota 2:0 (2:0); Kladivar: Nafta 2:1 (2:0).

Rudar: Tikviš 4:1

V makedonskem mestu Kavadar je bila v nedeljo kvalifikacijska nogometna tekma za vstop v nacionalno ligo med trbovelskim Rudarjem in domačim Tikvišem. Rudar je pokazal tehnično boljšo igro, kateri se domaćini kljub porzvovalnosti in borbenosti niso mogli uspešneje zoperstavljati. Zmagal je Rudar z rezultatom 4:1 (1:1), s čimer si je pridobil možnost, da postane član nacionalne lige. Povratna tekma bo 12. aprila v Trbovljah.

MLADINSKA LIGA V mladinskem prvenstvenem tekmovalju je beležil najlepšo zmago ljubljanski Zeleznčar, ki je učinkovito premagal mladince iz Kamnika. Tekma med mariborskim Branikom in Krimom se je končala z nepričakovano tesno zmago Mariborčanov. Po dve točki so si priporili še Rudar, Odreč B in Proleter. Medtem ko rezultata tekme med Soboto in Zeleznčarjem (M) je nismo prejeli.

Izidi tekem so tilé:
Rudar: Korotan 2:0 (1:0); Odreč B: Kladivar 3:1 (2:0); Proleter: Slavnik 7:0 (1:0); Branik: Krim 1:0 (0:0)

Drobne zanimivosti

Vodje moštvev namiznoteniškega tekmovalstva KSŠ naj odlože postave moštvev v beljarski dom, kjer jim bodo na vpogled naodbornosti odz. izpremenje v tekmovalstvu.
Prijateljski namiznoteniški dvoboj med trgovskim servisom in Bračičem iz Kozovca se je končal z zmago Bračiča 7:2. V prijateljskem namiznoteniškem dvoboju je sindikalna podružnica trgovskega servisa premagala sindikalno podružnico OBLO Ljubljana 9:0.
Na kongresnem tekmovalju sindikalnih aktivov sodeluje 12 moštvev. Rezultati do sedanjih tekem so naslednji: Mita za kmetijstvo A: Narodna banka 204:269, komisija drž. kontrole: Elektroheta 187:188, min. za finance: min. za kmetijstvo B 233:181, min. za Komunalne zadeve: min. za kmetijstvo B 197:190, min. za rudarstvo: komisija drž. kontrole 236:12.
Na mednarodnem teniškem prvenstvu v Egiptu je v finalni igri posameznikov zmagal Drobny, ki je nadvladal van Cramma (Nemčija) 8:6, 6:2, 6:3. V finalu zmag. ps. je Moran (ZDA) premagala Weissvo (Argentina) 6:2, 6:3.
Mladi avstralski plavalca John Marshall, ki trenira v ZDA, je na 400 m prsto izboljšal svetovni rekord znamenitega Japoneca Furuhashija. Omenjeno prsto je preplaval v času 4:33.1.
Mednarodna bokarska zveza je določila evropsko reprezentanco. Ki se bo 16. aprila v Chicagu pomerila z reprezentanco ZDA. Jugoslovanski boksar Pavle Sovljanski je določen za rezervno. Na rang listi najboljših evropskih boksarjev je Sovljanski v lahki kategoriji na drugem mestu.

V nedeljo ne bo prvenstvenih tekem

Po sklepu Nogometne zveze Slovenije odpade zaradi volitev v nedeljo 26. marca vse tekme slovenske republiške in mladinske lige. III. kolo prvenstvenega tekmovalja bo odigrano naslednjo nedeljo, dne 2. aprila.

Uredniški odbor Odgovorni urednik Cene Kranjc Uredništvo in uprava: Ljubljana, Anafjeva ulica 5 telefon 35-22 do 35-25, teletna uprava: ljubljanske narodne kmetijske in gozdarske založbe, telefon 02-9660. Izdajatelj: Poštnina plačana v gotovini. — Četrtna naročnina 135 din polletna 270 din, celoletna 540 din. — Izhaja vsak dan razen ob nedeljah in praznikih

S a h Mednarodni turnir v Mar del Platí

V VIII. kolu mednarodnega turnirja v mar del platí je Giorgie premagal Czerniaka, Trifunovic Sanguinetti, Maderna pa Martina, Partije Luckics, Martin, Boibochan; Pirc, Guimard; Michel in Plinik; Elisaskes so se končale neodločeno, medtem ko sta partiji Castiglio; Rossetto in Freitas; Rossolino prekinjeni.
Rezultati prekinjenih partij iz prejšnjih kol: Trifunovic: Czerniak 1:0, Guimard: Sanguinetti 1:0, Freitas: Luckics 1:0. Neodločeno so se končale naslednje partije: Michel: Elisaskes, Giorgie: Luckics, Castiglio: Michel, Freitas: Martin, Rossolino: Plinik. — Prekinjena partija Pirc: Rossetto se je končala z zmago Pirca brez nadaljevanja.

Središnja igra v Španski partiji

Pravilno pojmovanje središča je eden najtežjih elementov, ki se ga začetniki sele po daljših izkušnjah igrajnau naučijo. Poizkusimo na sami partiji najti pravilno rešitev, ki prinajša v podolžni poziciji v podju. To po-meni, da to otvoritve izbirajo igralci, ki pa v bistvu ne otvoritve ne razumejo pravilno. Zato bo ta primer tudi njim služil za pouk Otvoritve, ki je zaprtja ima naslednje značilnosti:
Središče se odpira zelo pozno zaradi laviranja in priprav v ozadiju. To pomeni, da to otvoritve izbirajo igralci, ki zele borbe. Ena posebnost te otvoritve je, da se pozicija ne razčisti; prezgodaj in da ostanejo središnji kmetje dolgo časa na sahovnici. Zadržati tega se pri odpiranju igre zelo lahko zmoti. Lažje kot pri odprtju, pri katerih so poteze več ali manj jasne. Vendar bi pa bilo napacno misliti, da so pri španski partiji vse variante zaprte. So variante, pri katerih pride prav tako hitro do rešitve v središču. Naslednji primer zaprte partije se pogosto uporablja v novejši turnirski praksi in je prav, da se iz njeгаа učite

ŠPANSKA PARTIJA L. Schmid 1948 Celle Ahues

1. e2-e4 d7-e5 2. Sg1-f3 Sg8-c6 3. Lf1-b5 d7-ab 4. Lb5-a4 Sg8-f6 5. 0-0 Lf8-e7 6. Tf1-e1 b7-b5 7. La4-b3 d7-d6 8. c2-c3 0-0 9. h2-h3 S16-d7.
Značilna poteza za rusko varianto. Črni hoče podpreti točko e5 kamneje Lf6. Črni v začetnih fazah ne igra tako važne vloge, ker so se vsi kmetji na deski in se ni odprta nobena linija niti izgubljen tempo, kot bi sodil n. pr. po potezah belega h3, c3; črni skakač Sf-d7 ni toliko pomemben.

10. d4-d4.
11. zmagal je izbral proti Botjuvniku d3 in partija je bila se bolj zaprtja. (Groningen 1946).

10. . . . Le7-f6 11. a2-a4 Lc8-b7 12. Sbl-a3 b5-b4.
Poteza se ni tako nujna. V poštev bi prišlo: 12. . . . Sa5-b3, arb. arb. 13. Sbl-a3 Sd8-15; T. v. D. 18. Dd3-b3, 17. Sc7, Dc8 18. d5 Dc7 19. Td4 Sc4 20. Dc4 Dd7. Za žrtvovanega kmetja ima črni aktivnejšo igro.
13. Sa3-c4 b4:c3 14. b2:c3 e5:d4.
Prišli smo do glavne točke te partije. Nastane vprašanje, kdaj se sme odpreti središče v tej ali podolžni poziciji. Če računamo bibliotično, vidimo, da so bele v prednosti. To se najbolj opazi po položaju trojnjav. Torej, slabši stranki ne gre računati, da prva odpre središče. V španski partiji pa opazimo nasprotno. Črni je izvršil udar v središču, medtem črni se nekoliko izboljšati položaj ostalih figur, ter nato sele misliti na akcijo. Prečitajte novopno, kaj sem napisal za uvod k partiji. V tem trenutku bi bilo umestno: 14. . . . Te8-15, c3:d4 Td8-e8.

Sedaj ta poteza ni na mestu: črni bi moral poizkusiti pozicijo razbrezneti 15. . . . Sc5 16. Ld2:b3 17. Dd3 Td8 18. Tadi. To nadaljevanje privede do dunajski mojster Lokwenz v Sebach-Mazanzu.
16. Lc1-b2 Sd7-b6.
Črni ne upa udariti 16. . . d5 kar bi bila še zadnja razbremenilna možnost. pr. 17. e4 Tc1 18. Dc1 Se2 19. d6 cd 20. Sd6 Lf3 21. bf Dd6 e2 Lf7. Z zelo divjo in nejasno pozicijo polno možnosti za žrtvovanega kmetja 17. a4-a5 Sd6:c4 18. Lb3:c4 Dd8-d7. Grozilo je 17. Tf1 d5.
19. Dd1-a4 Sc6-b8 20. Daa-b3 Sd8-c6 21. e4-e5 Dd8-d5 22. Lc4-d5 Sc6:d4 23. Dd3:b7 Td8-b2 24. Dd7-a7 črni se vda.
Opombe: Stojan Puc.

Drobne šahovske novice

Ustanovljeno je šahovsko društvo Zeleznčar, ki bo združevalo šahiste ljubljanskega železnega voza. V odboru so predsednik Dimitrij Levant, odgovorni sekretar Miroslav Krugelj in Janez Vargoz. Mošter igel. Vidmar mlajši je odigral v Domu JA v Ljubljani simultanko proti 36 nasprotnikom. Šahisti JA so v štirih urah dveh partij dobili 6 remiziranih in 8 izgubili.
Šahovski sekcija pri TD v Reško je odigrala dva dvoboja s šahisti St. Petra na Kracu se zmagala 5 in pol: 4 in pol ter 7:3.
Pred začetkom sindikalnega moštvenega prvenstva LRS za l. 1950 naj okrajni prvaki predloži Dimitrij Levant, odgovorni sekretar se bo pričela tekmovalje za prvenstvo oblasti.

boka odprtina, obzidana jama, očitno skrivališče iz davnih, viharnih časov. Bila je črna, prazna.

Skrinjica s »hodskimi pravnicami« hodski zaklad dragocen majstatov je iz nje izginil. Pobrli, odnesli so jo bili kirasirji.
Stara Kozinka je stala s sklonjeno glavo, s sklenjenimi rokami kakor nad odprtim grobom. Globok vzdih se ji je iztrgal iz srca, potem si je segla na prsi. V tem trenutku ji je zažareel mračni obraz in na njenih trde stisnjenih ustnicah je zaigral grenek, zničljiv nasmeh.

Obliki na nebu so se razredčili, večnoma so izginili za Čerchovim in za grebenom gora, ki jim viada. Samo tu in tam so se nekateri mračni, groziti gnali za njimi kot zapozneli, osameli roparski ptic, ki z vso naglico napetja in razpenja črna kriila, da bi dohnel tovariško jato, ki je izginila v nepreglednem zračnem prostranstvu. Mesečina je svobodneje lila na vso pošumavsko pokrajino, na gozdnata pobočja Ceskega lesa, na hribovje pri Klencu, Chodovu in nad trhanovskim gradom.

Zidovje te nedavno dokončane graščine se je belo svetilo skozi golo drevje. Pod večer je rdel v njem tudi sij razsvetljenih oken. Danes je namreč trhanovski gospod imel goste, oba častnika, ki sta prišla z njim iz Plizni: polkovnika grofa Stampacha in goibradega ritmistr grofa pl. Vrtha in Freudenthal, o katerem si je sluzžabništvo pošepetavalo, da je prisel zaradi mlajše hčere milostljivega gospoda, Marije Starejša, Barbara, je bila že zaročena z Vaclavom Hroznata, grofom Gutštejskim, cesarskim polkovnikom.